

С.Б.Новік,

заступник директора з виховної роботи комунального закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 імені Олени Журливої Кіровоградської міської ради»

РОЛЬ ШКІЛЬНОГО МУЗЕЮ У ФОРМУВАННІ ПАТРІОТИЧНИХ ЯКОСТЕЙ УЧНІВ

Патріотичне виховання підростаючого покоління завжди було одним з найважливіших завдань сучасної школи, адже дитинство і юність – це найбагатіша пора, коли виховується відчуття любові до свого народу та Батьківщини. Патріотизм є однією з найважливіших рис всебічно розвиненої особи. Школа повинна сприяти вихованню патріотичного мислення, прихильності до своєї національної спадщини і усвідомлення її місця у світовому духовному розвитку. Тільки глибока і усвідомлена любов до свого спадку спонукає людину з повагою ставитись до почуттів інших та не бути байдужою до трагедій Вітчизни і народу.

Значну роль у формуванні патріотичних якостей школярів Кіровоградської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №3 імені Олени Журливої відіграє нещодавно оновлений Музей історії школи. За столітню історію навчального закладу в різні роки в ньому працювала плеяда талановитих, відданих своїй справі педагогів, які назавжди залишилися в пам'яті своїх випускників. Стіни навчального закладу стали свідками трагічних революційних подій на території краю: жорстокості гітлерівських окупантів під час Другої світової війни, складної повоєнної відбудови, зміни різних політичних режимів. Але в кожному з цих періодів є яскраві приклади прояву найкращих людських якостей учителів та учнів.

Музей історії школи має велику кількість історичних джерел, які допомагають дітям не лише дізнатися історію створення рідної школи, але й зрозуміти, яким повинно бути відношення до навчання, дорученої справи, до батьків, учителів, однокласників, щоб досягти високих результатів у своєму житті. Адже зрозумілішим для підростаючої дитини є те, що її оточує, той простір, в якому вона перебуває більшу частину свого часу.

Створюючи сучасні оновлені експозиції музею, ми намагались не тільки відтворити інформацію про минуле школи, але й акцентувати увагу відвідувачів на найкращих прикладах самовідданості своїй справі учителів минулих років, показати, що навчальний заклад користувався великою прихильністю жителів мікрорайону, та завдяки їхнім зусиллям постійно підтримувався та оновлювався.

Таким чином, головною метою нашого музею є виховання у підростаючого покоління шанобливого ставлення до своєї історії, прагнення бути гідними тих, хто не зрадив своїй совісті, тих, хто все своє життя віддано

служив своєму народові, виховання дітей на прикладах випускників, які стали відомими завдяки своїм досягненням не тільки в нашому місті, але й далеко за його межами.

Перше знайомство з музеєм, звичайно, починається з екскурсії. На початку знайомства з історією школи діти дізнаються про одного з відомих меценатів нашого міста - англійського підприємця Роберта Ельворті. Саме йому ми завдячуємо тим, що на початку ХХ століття почалось розбудовування Ново-Миколаївської слобідки, на території якої згодом виникло Миколаївське народне училище (перша назва школи). Продумана архітектура школи, просторі кімнати, актова та спортивна зали – все це свідчить про прагнення створити комфортні умови для навчання та відпочинку дітей.

У непрості 30-ті роки ХХ століття була створена перша шкільна бібліотека, діяли гуртки українознавства. Організатором, беззаперечним лідером цих справ був учитель української мови та літератури Федір Омелянович Божор. За свої переконання він поплатився десятима роками таборів, але залишився незламним патріотом українського народу.

Багато учнів та учителів нашої школи стали на захист своєї Батьківщини від німецько-фашистських загарбників. Про це розповідають стенди, присвячені героїчним рокам періоду Великої Вітчизняної війни. Вивчаючи різноманітні писемні джерела, спілкуючись з ветераном Великої Вітчизняної війни-випускником школи 1937 року Паровіним Миколою Олександровичем, в результаті пошукової роботи був встановлений факт, що серед наших випускників п'ятеро удостоєні високого бойового звання Героя Радянського Союзу. Це – Таран Григорій Олексійович, Говоров Федір Іванович, Литвинов Микола Юхимович, Крюченко Володимир Пилипович, Філоненко Петро Євдокимович.

З метою увічнення пам'яті Героїв, у 2010 році на фасаді школи урочисто відкрита меморіальна дошка, до якої учні покладають квіти під час урочистих свят та уроків мужності.

Дуже багато матеріалів містить розділ, який характеризує життя школи в 50 – 70-ті роки минулого століття. Саме цей період історії школи подарував Кіровограду відомих далеко за його межами заслуженого діяча мистецтв, почесного громадянина міста Любовича Юрія Васильовича, почесного громадянина міста Бахмача Євгена Степановича, керівника підприємства ЗАТ «Кіровоградграніт» Мошнягула Всеволода Васильовича, заслуженого працівника освіти Листопадову Людмилу Володимирівну, доцента педагогічного університету імені В. Винниченка, краєзнавця Постолатія Віталія Володимировича та багатьох інших.

Зустрічі з цими людьми для наших вихованців є прикладом дієвого патріотизму до своєї школи, шанобливого ставлення до історії свого народу, прагненням власним прикладом донести до дітей свою активну життєву позицію на шляху до демократичного громадянського суспільства.

Особливе місце в музеї школи відводиться ролі педагогічного колективу за всіх часів. Кожен директор школи в період свого керівництва дбав про покращення умов для організації шкільного життя. Сьогодні ми працюємо над

тим, щоб зібрати та оформити більш детальну інформацію про директорів та вчителів минулих років, які назавжди закарбувалися в пам'яті своїх учнів. Кожного року за традицією до рідних стін збираються цілі класи випускників школи. Неможливо передати словами переживання дорослих людей, які повертаються на мить у далеке дитинство. Це дуже зворушливі зустрічі, після яких наш музей поповнюється новими фотографіями, розповідями, цінними експонатами, а діти розуміють, наскільки справа, якою вони займаються, є важливою.

В час, коли молоде сучасне покоління мало цікавиться книгами, не виявляє особливого інтересу до вивчення предметів, музей при навчальному закладі здатен вплинути на мотивацію дитини до пізнання минулого країни, міста, регіону.

У 70-х роках ХХ століття в школі існував один з кращих музеїв Радянської України імені В.Леніна. Сьогодні деякі експонати тих часів, які розповідають про радянські часи, зберігаються в музеї історії школи. Цей матеріал викликає особливий інтерес у учнів старших класів, його вдало можна використовувати під час вивчення політичного та економічного життя в період існування тоталітарної держави. Експонати шкільного музею підсилюють інтерес дітей до власної історії, є зручними для порівняння, співставлення, розкривають специфічні особливості розвитку рідного краю. Не у кожному музеї міста є можливість потримати в руках і прочитати книгу, якій виповнилось майже 100 років, дізнатись як звучить піонерська атрибутика, побачити як виглядали шкільні атестати, нагороди, медалі, шкільна форма, прапор тощо. Діти через здивування, дослідження музейного експоната, активізують свою пізнавальну активність, спрямовану на вивчення не тільки загальноісторичних процесів, але й історії своєї школи, мікрорайону, міста.

Щороку учні нашої школи долучаються до участі в проекті «Ордени та медалі моєї родини», під час якого збирають відомості про своїх родичів - ветеранів Великої Вітчизняної війни. Зібраний матеріал оформлюється відповідним чином та поповнює фонди музею. Його в подальшому можна використовувати у якості додаткового матеріалу як на уроках історії, так і для проведення виховних годин. Крім того, учні мають можливість перед аудиторією своїх однокласників самостійно розповісти про свого прадідуся, прабабусю, які пережили лихоліття війни.

Таким чином, музей сьогодні покликаний бути не лише місцем зберігання, обліку та вивчення експонатів, але й відігравати роль центру духовної культури майбутнього. Вивчення історії рідної родини, школи, краю є тією духовною стежиною, що виховує в учнях почуття громадянина та патріота своєї Вітчизни.